

Posudek oponentky
na disertační práci JUDr. Olgy Pouperové

na téma:

Veřejnoprávní regulace médií

Doktorandka předkládá k hodnocení disertační práci o rozsahu 226 stran vlastního textu. Přílohou vlastního textu jsou vysvětlení použitých zkratk^a a seznam pramenů (obsáhlý a vnitřně členěný).

Především je třeba ocenit samu volbu tématu. Autorka se ve své práci zabývá tematikou mezioborovou, a to nejen v rámci práva a právní vědy. Zkoumaná problematika je na pomezí i dalších vědních oborů, mj. politologie, sociologie nebo kulturologie. I tato skutečnost zvyšuje obtížnost zkoumaných institutů. Kromě toho jde o oblast, kterou v české odborné literatuře podobně monograficky zpracováno nenalezneme. To platí i přesto, že autorka nemohla téma obsáhnout v celé jeho šíři.

Pokud jde o systematiku práce, pak konstatuji následující: obsah práce je propracován, práce je přehledná a jednotlivým institutům či otázkám se autorka věnuje v přiměřených proporcích. Autorčinnými metodami jsou převážně postup od obecných výkladů ke zvláštní povaze institutů, jejich popis, analýza právní úpravy a konečně závěry vyplývající z takto získaných poznatků.

Práce má dvě základní části: první je věnována médiím obecně a druhá pak jejich regulaci, resp. veřejnoprávní regulaci. Druhá část se pak systematicky odděleně a postupně věnuje regulaci přístupu a regulaci obsahu. Z toho se podává, že těžištěm práce je její část druhá.

V úvodu své práce autorka nejprve připomíná pojetí vzájemného vztahu kultury a médií a vysvětluje své metody zpracování tématu.

První část práce, jak již bylo uvedeno shora, je věnována vymezení samotného pojmu médií. Na tomto místě se připomíná pojetí vyslovené H.Hieblem, K.Wiergerlingem, R.Burkartem, M.Kunczikem, M.L.DeFleurem nebo F. Fechnerem. Tato část práce není však jen pouhým přehledem definic. Autorka uváděné definice médií podrobuje samostatné analýze a na str. 19 přináší pět tezí, které jsou podle jejího názoru vymezením povahy a současně i role médií. Užitečná je i poznámka ohledně existence či neexistence mediálního práva, jakožto samostatného právního odvětví u nás i v zahraničí.

Dále pak v prvním oddílu této části práce nacházíme výklady ohledně právního vymezení periodického tisku v našem platném právu. Pokud jde o elektronická periodika, vyslovuje autorka názor, že je nelze z působnosti tiskového zákona automaticky vyloučit jen proto, že nejsou zachyceny na vytištěném papírovém nosiči dat. Tento názor opírá o nutnost rozlišování mezi internetem jako komunikačním prostředkem (uživatele, resp. vůči uživateli – např. email) a internetem jako komunikačním prostředím (prostředí, kde se publikuje – např. „www“ stránky). Tuto argumentaci autorka dále rozvádí například ohledně právní povahy ICQ, „wireless application“ protokolu, on-line magazínů, resp. též ohledně vytváření a provozu serverů technologií „http“ v jazyce „html“. Autorčina polemika se stávající judikaturou (zahraniční) k otázce „blogů“ je přesvědčivá a kvalifikovaná (srov. na str.31) . Podobné hodnocení platí i ohledně aplikovatelnosti zákona o službách informační společnosti na zpravodajství a informace publikované na „www“ stránkách. V druhém oddíle se autorka věnuje základním pojmům rozhlasového a televizního vysílání, resp. též vysílání prostřednictvím internetu. K posléze uvedenému pak správně autorka k právní povaze vysílání prostřednictvím internetu, resp. rozhlasovému vysílání prostřednictvím internetu zvláště, připomíná rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci *Mediakabel BV v. Commisariaat voor de Media* (2005). V této souvislosti jsou zdůrazněny pojmové i faktické rozdíly vysílání a vysílání prostřednictvím internetu („one to many vs. one to one“) a jejich důsledky v rozhodovací praxi příslušných orgánů v České republice. V analýze předmětných rozhodnutí RRTV, Městského soudu^{Právní} a Nejvyššího správního soudu prokazuje autorka schopnost věcné argumentace, kterou ji umožňuje velmi dobrá znalost popisovaných institutů a jejich výkladových problémů. Podobně kvalitní úroveň má i další část práce, věnovaná opět základním pojmovým vymezením, a to pojmu „veřejné služba“ v mediální oblasti. Autorka správně odlišuje pojmy „veřejná služba“ a „veřejnoprávní televize, resp. rozhlas“. Odlišnost veřejnoprávních sdělovacích prostředků vidí v odlišném způsobu vzniku, stanovených úkolech a cílech, způsobu vnitřní organizační struktury a způsobu řízení a způsobu financování, přičemž konstatuje, že žádný z používaných pojmů není v platném právu jasně vymezen. Správně postřehla spojitost pojmu veřejná služba s úlohou a posláním veřejné správy obecně s jasným směřováním od nařizovací role k roli služby. V jiném pohledu může být veřejná služba definována předmětem, náplní činnosti a úkoly, svěřenými do působnosti zákonem. Autorka k tomu konstatuje, že zákonem o České televizi, resp. o Českém rozhlasu je pojem veřejná služba používán ve druhém smyslu a významu. K samotnému pojmu veřejné služby pak autorka cituje několik pojetí (např. Mc Quailovo na str. 65). Pokud jde o postavení České televize, Českého rozhlasu a České tiskové kanceláře (dále též ČT, ČR a

ČTK), analyzuje jej autorka na základě jejich zakotvení v platném právu a v teorii subjektů a vykonavatelů veřejné správy se závěrem, že se jedná o subjekty nejlépe se blíží k kategorii veřejného ústavu (opírá se přitom i o závěr vyslovený prof. Telecem v citované stati), a to: o vykonavatele veřejné správy ostatní. Pak následuje popis postavení ČT, ČR a ČTK de lege lata s vyjádřením podstaty odlišností v postavení a činnosti ČTK.

Druhá část hodnocené práce nazvaná Regulace a veřejnoprávní regulace představuje její těžiště, zejména to pak platí o její třetí kapitole, která se věnuje regulaci obsahu. Nejprve autorka podává výklady základních pojmů. Za veřejnoprávní regulaci autorka považuje jen regulaci, která se realizuje prostřednictvím norem veřejného práva, resp. též prostřednictvím individuálních právních aktů. Logicky pak naráží na problém veřejného zájmu, který je i v oblasti regulace médií klíčovým pojmem a správně odlišuje regulaci a úpravu (i za pomoci interpretace jazykové). V polemice ohledně regulace či plné deregulace s ohledem na ekonomická hlediska je zajímavý pohled R.W.Chesneye, přirovnávající mediální systém systému vzdělávacímu či Feintuckovy důvody pro veřejnoprávní regulaci médií. Nicméně autorčino stanovisko by zasluhovalo silnější vlastní argumentaci pro vyslovený závěr, zejména pak proto, že v tomto kontextu není patrné odlišování regulace přístupu a obsahu (snad jen v poznámce na str. 82). Stejně tak by zasluhovala pozornosti i autoregulace, resp. též ko-regulace, jejichž konkrétní podoby jsou známy z některých evropských států.

Kapitola II. se postupně věnuje různým typům oprávnění k vydávání periodického tisku nebo k provozování vysílání. Zde autorka prokazuje výbornou znalost judikatury, která je namnoze diskutována a překonána a jako s takovou s ní autorka pracuje. Viz například problematika tzv. dokrývacích kmitočtů, resp. jejich přidělování v licenčním řízení či v řízení o změně technických parametrů vysílání (na str. 102). I tato část práce svědčí o výborné znalosti popisovaných a komentovaných institutů.

Třetí kapitola práce se pak již věnuje regulaci obsahu a svým rozsahem představuje těžiště práce, k němuž předchozí výklady sloužily jako základ. Systematická metoda autorky v této části práce není zcela důsledná. Byť lze její přístup nakonec z obsahu textu vyvodit, názvy jednotlivých oddílů nevyjadřují logickou souvislost zkoumaných oblastí. Oddíly 1 až 5 se zabývají obecnými limity obsahu tištěných médií či vysílání, zatímco oddíly 6 a 7 mají rovněž obecný název, ačkoli mají za cíl vyjádřit rovněž rozdíly v obou typech médií. Závěrečná poznámka je pak věnována ochraně osobnostních práv, která se však zmiňuje i v oddílech předchozích (viz např. oddíl 4. pozn. na str. 161 an.). Autorka logicky začíná své úvahy u

práva na informace a u jeho ústavního základu, vývoje i souvislosti se svobodou projevu. Svě teoretické poznatky pak autorka uplatňuje při rozboru případu návrhu na neplatnost voleb v souvislosti s obsahem „radničních novin“, který postupně rozhodoval jak Nejvyšší správní soud, tak posléze i Ústavní soud ČR. Povahu „radničních novin“ rozebírá autorka zevrubně a přesvědčivě argumentuje. Stejně podrobně a kvalifikovaně se pak zabývá svobodou projevu a zákazem cenzury. Následuje partie, která se věnuje trestněprávním omezením svobody projevu. Autorka zde vzájemně konfrontuje svobodu projevu a jednotlivé druhy veřejného zájmu, vyjádřené v konkrétních skutkových podstatách trestných činů. Krátká poznámka se pak zabývá regulací obsahu periodického tisku. Sedmý oddíl se věnuje regulaci obsahu rozhlasového a televizního vysílání. V úvodu autorka vypočítává „chráněné právní statky“ jak nazývá hodnoty, jejichž ohrožení je zákonem o vysílání zakázáno. Těchto „právních statků“ by však de lege lata bylo možno vymezit více. Pokud jde o objektivitu a vyváženost vysílání, bylo by dobré vědět, o jaký pramen opírá autorka své vymezení těchto pojmů. 8. oddíl hodnocené práce se pak věnuje samostatně ochraně osobnostních práv. Postrádám charakteristiku celého systému ochrany osobnostních práv v českém právním řádu, neboť autorka se rovnou pouští do popisu konkrétních případů, z nichž mají vzejít obecné závěry. Posléze jsou zde rozebírány instituty odpovědi (správně jde o právo na odpověď) a dodatečné sdělení (správně – právo na dodatečné sdělení).

Práci uzavírá autorčina závěrečná úvaha o roli sdělovacích prostředků, která rovněž vysvětluje autorčin přístup k tématu.

Hodnocená disertační práce představuje i přes uvedené výhrady zdařilé osobité dílo, v němž autorka prokazuje výbornou znalost popisované oblasti, judikatury i cizojazyčné literatury, což ji dovoluje zpracovat zvolené téma na vysoké úrovni za použití i metod komparativních.

Závěr: celkově hodnotím disertační práci JUDr. Olgy Pouperové na shora uvedené téma jako práci, která svým obsahem, rozsahem i způsobem zpracování plně vyhovuje požadavkům kladeným na tento druh prací a je tudíž způsobilá být předmětem ústní obhajoby.

V Praze dne 10. července 2009

Doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.

oponentka práce